

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๑๑๐๗/ ๖๖๕๒

กระทรวงยุติธรรม
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๕
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง รายงานสรุปผลและการนำเสนอวิดิทัศน์สรุปผลการเดินทางเยือนเครือรัฐออสเตรเลีย

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. รายงานสรุปผลการเดินทางเยือนเครือรัฐออสเตรเลีย
๓. วิดิทัศน์สรุปผลการเดินทางเยือนเครือรัฐออสเตรเลีย

ด้วยกระทรวงยุติธรรม ขอเสนอเรื่อง รายงานสรุปผลและการนำเสนอวิดิทัศน์สรุปผลการเดินทางเยือนเครือรัฐออสเตรเลียของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และคณะผู้แทนไทย เพื่อเข้าร่วมประชุมและหารือข้อราชการในระดับนโยบายว่าด้วยความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไทย-ออสเตรเลีย และแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ด้านการควบคุมยาเสพติด ระหว่างวันที่ ๑๔-๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ นครเมลเบิร์น นครบริสเบน และนครซิดนีย์ เครือรัฐออสเตรเลีย โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) ในฐานะกำกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ รัฐบาลแห่งเครือรัฐออสเตรเลีย โดย H.E. Mr. Paul Robilliard เอกอัครราชทูตเครือรัฐออสเตรเลียประจำประเทศไทย ได้มีหนังสือเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและคณะ เดินทางเยือนเครือรัฐออสเตรเลียอย่างเป็นทางการ ณ นครเมลเบิร์น นครบริสเบน และนครซิดนีย์ ระหว่างวันที่ ๑๔-๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เพื่อหารือเชิงนโยบายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการส่งเสริมความร่วมมือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน เนื่องจากในระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยและเครือรัฐออสเตรเลีย มีสภาพปัญหายาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อกันเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ การเดินทางเยือนเครือรัฐออสเตรเลีย ดังกล่าว จึงถือเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศไทยและเครือรัฐออสเตรเลียจะได้กระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำและลำน้ำโขง ตลอดจนการขยายความร่วมมือเชิงนโยบายด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เน้นเชิงสุขภาพและการให้บริการสาธารณสุข ซึ่งเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับจากสหประชาชาติว่ามีประสิทธิภาพ และเครือรัฐออสเตรเลียเป็นหนึ่งในประเทศต้นแบบในการดำเนินการในรูปแบบดังกล่าวจนประสบความสำเร็จ

๑.๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเดินทางเยือนเครือรัฐออสเตรเลีย เพื่อเข้าร่วมประชุมและหารือข้อราชการในระดับนโยบายว่าด้วยความร่วมมือด้านการป้องกันและ

ปราบปราม...

ปราบปรามยาเสพติด ไทย-ออสเตรเลีย และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการควบคุมยาเสพติด ระหว่างวันที่ ๑๔-๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ นครเมลเบิร์น นครบริสเบน และนครซิดนีย์ เครือรัฐออสเตรเลีย

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

กระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผลการเดินทางเยือนเครือรัฐออสเตรเลียของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและคณะผู้แทนไทย เพื่อเข้าร่วมประชุมและหารือข้อราชการในระดับนโยบายว่าด้วยความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไทย-ออสเตรเลีย เป็นเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศ และเข้าข่ายตามมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

มีความเร่งด่วน เพื่อยืนยันความตั้งใจจริงของรัฐบาลไทยที่ยินดีที่จะส่งเสริมและผลักดันความร่วมมือกับรัฐบาลออสเตรเลีย ในการแก้ไขปัญหาเสพติดให้สัมฤทธิ์ผลร่วมกันโดยเร็ว และเพื่อใช้ประโยชน์ในการเตรียมการต้อนรับและการหารือเชิงนโยบายระดับสูงของทั้งสองประเทศ ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรีเครือรัฐออสเตรเลียจะเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในห้วงต้นเดือนกันยายน ๒๕๖๑

๔. ข้อเท็จจริง

รายงานสรุปผลการเดินทางเยือนเครือรัฐออสเตรเลียของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและคณะผู้แทนไทย เพื่อเข้าร่วมประชุมและหารือข้อราชการในระดับนโยบายว่าด้วยความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไทย-ออสเตรเลีย มีสาระสำคัญและข้อเสนอแนะดังนี้

๔.๑ การหารือข้อราชการระดับนโยบาย

๔.๑.๑ การหารือกับกระทรวงสาธารณสุขของเครือรัฐออสเตรเลีย

ทั้งสองฝ่ายยินดีกับการส่งเสริมความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้องค์ความรู้ทางวิชาการจากการศึกษาวิจัยในการกำหนดนโยบาย รวมถึงการศึกษารายงานเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ โดยฝ่ายไทยชื่นชมบทบาทของเครือรัฐออสเตรเลียในการเข้ามามีส่วนร่วมกับประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำและภูมิภาคอาเซียน รวมถึงสนับสนุนการจะเข้ามาเป็นหุ้นส่วนกับประเทศไทยในการดำเนินการพัฒนาทางเลือก (Alternative Development) ตามแนวทางศาสตร์พระราชา เพื่อการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ดังกล่าวอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ฝ่ายออสเตรเลียในส่วนของกระทรวงสาธารณสุข ยินดีส่งเสริมความร่วมมือด้านงานวิจัย และองค์ความรู้ทางวิชาการ ด้านการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด การควบคุมการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิด การจัดการการใช้ประโยชน์จากพืชเสพติด การป้องกัน ตลอดจนแนวทางการรณรงค์และให้การศึกษาเพื่อป้องกันการใช้ยาเสพติด

๔.๑.๒ การหารือกับกระทรวงมหาดไทยของเครือรัฐออสเตรเลีย

ทั้งสองฝ่ายยินดีที่จะพัฒนาความร่วมมือด้านยาเสพติดให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี โดยเฉพาะภายใต้หน่วยปฏิบัติการเฉพาะกิจร่วมไทย-ออสเตรเลีย ด้านการปราบปรามยาเสพติดและอาชญากรรมข้ามชาติ (Taskforce Storm) แผนปฏิบัติการสามเหลี่ยมทองคำ แผนปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัย ความร่วมมือในกรอบอาเซียน และกิจกรรมของศูนย์ประสานงานยาเสพติดอาเซียน หรืออาเซียนนาร์โค (ASEAN-NARCO) รวมถึงความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ อาทิ การต่อต้านการก่อการร้าย และแนวคิดสุดโต่ง ความมั่นคงด้านไซเบอร์ ตลอดจนการปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเครือรัฐออสเตรเลียยืนยันให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี การพัฒนาบุคลากรและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ การฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามยาเสพติด รวมถึงการตรวจพิสูจน์สารเสพติด ทั้งนี้ ทั้งสองฝ่ายยินดีผลักดันความร่วมมือด้านการข่าวให้เป็นรูปธรรม สำนักงาน ป.ป.ส. ยินดีที่ฝ่ายออสเตรเลียจะจัดส่งเจ้าหน้าที่ประสานงานด้านการข่าวมาประจำการ ณ สำนักงาน ป.ป.ส. ในโอกาสแรก รวมถึงการริเริ่มให้มีการสร้างกลไกการหารือแลกเปลี่ยนด้านการข่าวเป็นประจำระหว่างกันอีกด้วย

๔.๒ การศึกษาดูงาน

คณะผู้แทนไทยได้เดินทางศึกษาดูงานและรับฟังการบรรยายเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ องค์ความรู้ และวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดของเครือรัฐออสเตรเลียในด้านต่างๆ โดยมีสรุปผลและข้อเสนอแนะจากการศึกษาดูงานในด้านต่างๆ ดังนี้

๔.๒.๑ ด้านการใช้กัญชาทางการแพทย์

การศึกษาดูงานการนำกัญชามาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ ณ บริษัท Medifarm เมือง Sunshine Coast รัฐควีนส์แลนด์ พบว่าบริษัท Medifarm เป็นบริษัทแรกในเครือรัฐออสเตรเลียที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลกลางให้ปลูกและสกัดสารสำคัญในกัญชาเพื่อนำมาผลิตเป็นยารักษาโรค ดำเนินการร่วมกันอย่างครบวงจร ตั้งแต่การปลูก การผลิต การศึกษาวิจัย และการรักษา ตลอดจนการสร้างความรู้ความเข้าใจและการให้คำปรึกษากับแพทย์ เกษตรกร และผู้ป่วยเกี่ยวกับการใช้สารสกัดจากกัญชาในทางการแพทย์ นอกจากนี้ บริษัทยังได้สร้างมาตรฐานและมีระบบการติดตามและควบคุมสำหรับการปลูกและผลิตกัญชาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ในเครือรัฐออสเตรเลียอย่างดี ทั้งนี้ การปลูกและผลิตกัญชาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ในเครือรัฐออสเตรเลียจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลกลาง กฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลียยังคงห้ามการใช้กัญชาเพื่อสันตินาการ และใช้ได้ตามใบสั่งของแพทย์เท่านั้น โดยในทางปฏิบัติน้ำมันกัญชามักไม่ใช่ทางเลือกแรกที่แพทย์ในเครือรัฐออสเตรเลียจะเลือกใช้

๔.๒.๒ ด้านการตรวจพิสูจน์

การศึกษาดูงานระบบข้อมูลและความร่วมมือการตรวจพิสูจน์ยาเสพติด ณ สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ (National Measurement Institute-NMI) โดยพบว่า NMI มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับสำนักงานตำรวจสหพันธรัฐออสเตรเลีย (Australian Federal Police-AFP) ภายใต้โครงการการข่าวยาเสพติด (Australian Illicit Drug Intelligence Programme-AIDIP) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลคุณลักษณะทางกายภาพและเคมีของยาเสพติด ระบบข้อมูลตรวจพิสูจน์ยาเสพติดและเคมีภัณฑ์ ซึ่งจะใช้เชื่อมต่อกับข้อมูลการจับกุม เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์และชี้แหล่งผลิต เส้นทางลำเลียง และสารตั้งต้นที่ใช้ในการผลิตเพื่อช่วยให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายสามารถกำหนดยุทธศาสตร์และจัดทำข่าวกรองเชิงกลยุทธ์ ในการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดข้ามพรมแดน และการบังคับโทษต่อนักค้ายาเสพติดได้อย่างเหมาะสม โดยมีห้องปฏิบัติการตรวจพิสูจน์ยาเสพติด และอุปกรณ์การตรวจพิสูจน์ที่ทันสมัย โดยเฉพาะเครื่อง IR-MS (Isotope Ratio Mass Spectrometry) ที่สามารถวิเคราะห์ประเภทของสารตั้งต้นที่ใช้ได้ ช่วยประหยัดเวลาและเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจพิสูจน์ได้เป็นอย่างดี

๔.๒.๓ ด้านการดำเนินคดียาเสพติด ณ ศาลยาเสพติดแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์

การศึกษาดูงานการดำเนินคดียาเสพติด ณ ศาลยาเสพติดแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ นครซิดนีย์ พบว่า ศาลยาเสพติดจัดตั้งขึ้นเพื่อลดการพึ่งพายาเสพติดของผู้กระทำความผิด ส่งเสริมการกลับคืนสู่ชุมชน และลดการกระทำอาชญากรรมจากการใช้ยาเสพติด โดยศาลยาเสพติดจะรับการส่งต่อผู้กระทำความผิดซึ่งมีภาวะพึ่งพายาเสพติด หรือพฤติกรรมใช้ยาเสพติดจากศาลท้องถิ่นและศาลแขวงที่อยู่ในเขตอำนาจ ซึ่งศาลท้องถิ่นและศาลแขวงจะต้องทำการสืบสวนเพื่อให้แน่ใจว่าบุคคลนั้นมีคุณสมบัติที่จะได้รับเลือกและสมัครใจที่จะเข้าสู่ศาลยาเสพติด จากนั้นศาลยาเสพติดจะดำเนินการพิสูจน์การกระทำความผิดและพิพากษาในความผิดที่เกี่ยวข้อง จัดทำคำสั่งกำหนดโทษและจะต้องจัดทำคำสั่งเพื่อรอการลงโทษในระหว่างที่บุคคลนั้น อยู่ระหว่างการเข้าร่วมโปรแกรมบำบัดรักษาของศาลยาเสพติด ซึ่งออกแบบเฉพาะสำหรับผู้เข้าร่วมโปรแกรมแต่ละคน โดยมีหลากหลายวิธี และเมื่อผ่านโปรแกรมด้านการบำบัดรักษาเรียบร้อยแล้ว ศาลยาเสพติดจะทบทวนการกระทำความผิดตั้งแต่แรกใหม่ รวมถึงผลการเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อทำความเข้าใจและคำพิพากษาสุดท้าย

ซึ่งอาจทำคำสั่งใหม่ หรือยืนยันคำตัดสินลงโทษเดิม ทั้งนี้ จากการเปรียบเทียบสถิติล่าสุดของกลุ่มผู้ใช้/ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านและไม่ได้ผ่านโปรแกรมบำบัดรักษาของศาลยาเสพติด พบว่าผู้ที่ผ่านโปรแกรมของศาลยาเสพติด มีอัตราการกลับไปกระทำผิดซ้ำลดลงมากกว่าอย่างชัดเจน (ร้อยละ ๓๗) ทั้งนี้ ก่อนที่ศาลยาเสพติดของเครือรัฐออสเตรเลียจะทำแผนบำบัดฟื้นฟู จำเลยจะถูกคัดกรองมาก่อนแล้วโดยศาลแขวงและศาลท้องถิ่น และถูกส่งตัวมาที่ศาลยาเสพติดจะถูกคัดกรองอีกครั้งหนึ่ง โดยจะคำนึงถึงประวัติและภูมิหลัง การสมัครใจ และไม่ใช้ผู้กระทำความผิดอาญาที่เป็นความผิดอุกฉกรรจ์

๔.๒.๔ ด้านการฝึกอบรมการตรวจค้นเรือและอากาศยาน

การศึกษาดูงาน ณ ศูนย์ฝึกอบรมของสำนักงานพิทักษ์เขตแดนแห่งเครือรัฐออสเตรเลีย (Australian Border Force-ABF) วิทยาเขต Neutral Bay นครซิดนีย์ พบว่า ศูนย์ดังกล่าว นอกจากจะเป็นสถานที่สำหรับฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นระดับสูงเพื่อค้นหาสิ่งของผิดกฎหมายในเรือและอากาศยานอย่างเป็นระบบ ยังมีพันธกิจในการรักษาสถานะของการเป็นแบบอย่างที่ดีที่สุดในโลกในการฝึกอบรมด้านการตรวจค้นอีกด้วย เน้นหลักประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ ที่ผ่านมาได้ให้การฝึกอบรมกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของเครือรัฐออสเตรเลียและต่างประเทศกว่า ๔๐ ประเทศ รวมถึงได้ส่งเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ไปให้ความรู้ในต่างประเทศด้วย ซึ่งเจ้าหน้าที่ประสานงานภายใต้โครงการแม่น้ำโขงปลอดภัยจากทั้ง ๖ ประเทศ ก็ได้รับการอบรมในหลักสูตรดังกล่าวที่ได้ถูกจัดขึ้น ณ ประเทศไทย

๔.๒.๕ ด้านสาธารณสุขและการบำบัดรักษา

จากการศึกษาดูงานนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดของรัฐนิวเซาท์เวลส์ ณ สำนักงานสาธารณสุขแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ พบว่า เครือรัฐออสเตรเลียมีระบบสาธารณสุขเช่นเดียวกับระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าของเครือจักรภพเพื่อการเข้าถึงบริการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ปัจจุบันมีความท้าทายในการเข้าถึงบริการของประชากร โดยเฉพาะกลุ่มคนพื้นเมือง สำหรับรัฐนิวเซาท์เวลส์มีประชากรจำนวน ๗.๘ ล้านคน ดูแลโรงพยาบาลของรัฐทั้งหมด ๒๒๘ แห่ง ซึ่งถือเป็นระบบสุขภาพที่ใหญ่ที่สุดของเครือรัฐออสเตรเลียใช้งบประมาณของรัฐร้อยละ ๒๗ สำหรับงานด้านสาธารณสุข รวมถึงการดูแลปัญหา ยาเสพติดและแอลกอฮอล์ โดยเน้น ๓ ด้าน คือ (๑) การให้ความรู้และการศึกษาในเด็กและเยาวชน รวมถึงการเฝ้าระวัง เน้นสอนเรื่องทักษะชีวิตและการควบคุมตนเองโดยกลยุทธ์ที่หลากหลายให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมายและวัย รวมถึงให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมและมีการติดตามผล ทั้งนี้ เพื่อชะลอการเริ่มใช้ลดปริมาณและความถี่ในการเสพ (๒) การลดอันตราย (harm reduction) มีการให้บริการห้องฉีดยาเสพติดแบบปลอดภัย เพื่อลดการเสียชีวิตจากการใช้ยาเกินขนาดและการแพร่กระจายของโรคติดต่อทางเลือด นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ มีการให้บริการกว่า ๑ ล้านครั้ง และให้การรักษการใช้ยาเสพติดเกินขนาดกว่า ๗,๐๐๐ ราย โดยไม่มีรายใดเสียชีวิต และ (๓) ระบบยุติธรรมทางอาญา มีโครงการเปี่ยงเบนผู้ใช้ยาเสพติดออกจากกระบวนการยุติธรรมในชั้นศาล อาทิ โครงการส่งตัวผู้ต้องหาที่มีปัญหาเสพติดให้ได้รับการรักษา โดยคำสั่งของศาลท้องถิ่นหรือศาลแขวง (Magistrate Early Referral Into Treatment-MERIT) โดยให้เข้ารับการบำบัดแทนการลงโทษ นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ มีผู้ต้องหาสำเร็จโปรแกรมดังกล่าว ๑๙,๒๓๘ คน หรือร้อยละ ๖๑ พบว่าโปรแกรมช่วยลดความเครียด ลดความถี่และปริมาณของการใช้ ลดการกระทำผิดซ้ำ ลดการกลับมาถูกคุมขัง รวมถึงในรูปแบบของศาลยาเสพติดหลังการถูกจองจำหรือลงโทษ และมีคำสั่งพักโทษ เพื่อให้เข้าโปรแกรมการบำบัดรักษาและเฝ้าระวังตามที่ศาลกำหนด

สำหรับการศึกษาดูงานการดำเนินการชุมชนบำบัด (Therapeutic Community-TC) ณ WHOS (We Help Ourselves) Campus ณ นครซิดนีย์ พบว่าดำเนินการโดยองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ (NGOs) เป็นแห่งแรกในเครือรัฐออสเตรเลีย ตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๑๕ โดยเน้นการบำบัดฟื้นฟูอาการ

ติดแอลกอฮอล์และยาเสพติด มีผู้เข้ารับบริการประมาณ ๘๐๐ คนต่อปี ใช้วิธีการลดอันตรายฯ ควบคู่กับการทำจิตบำบัดและการให้บริการอื่น ๆ อาทิ บ้านพักชั่วคราว การฝึกอบรมทักษะการประกอบอาชีพ การเข้าถึงโครงการและบริการด้านการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์และสุขภาพจิต รวมถึงโครงการจ้างงานผู้เคยติดยาและเลิกได้ทำงานที่ศูนย์ฯ ด้วย การเข้ารับบริการที่ศูนย์ฯ ผู้ป่วยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและไม่จำกัดจำนวนครั้ง (ได้รับการสนับสนุน งบประมาณจากภาครัฐ ร้อยละ ๗๕ ระบบประกัน ร้อยละ ๑๕ และเงินบริจาค ร้อยละ ๕) ในห้วงปี ๒๕๖๐-๒๕๖๑ มีผู้เข้ารับการรักษา ๘๗๕ คน ส่วนใหญ่เป็นชาย ร้อยละ ๖๔ และจำหน่ายครบโปรแกรมร้อยละ ๔๘ ส่วนใหญ่ใช้ยาบ้า ร้อยละ ๔๒ กลุ่มฝิ่นและเฮโรอีน ร้อยละ ๒๖ สุรา ร้อยละ ๒๒ ซึ่งจากการให้บริการ พบว่าช่วยลดความเครียดและความรุนแรงของการติดยาเสพติด และเพิ่มคุณภาพชีวิตได้สำเร็จ

๔.๒.๖ เครือข่ายวิชาการและการพัฒนานโยบาย

การศึกษาดูงานด้านการวิจัยและงานวิชาการเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายยาเสพติดของเครือรัฐออสเตรเลีย โดยสถาบันวิจัยด้านยาเสพติดแห่งชาติ (NDRI) พบว่า ยุทธศาสตร์ยาเสพติดของเครือรัฐออสเตรเลียเน้นหลักการการลดอันตรายและผลกระทบจากยาเสพติดทั้งที่ผิดกฎหมายและถูกกฎหมายต่อตัวผู้ใช้ยา สังคม และเศรษฐกิจ (harm minimization) ซึ่งประกอบด้วย ๓ เสาหลัก คือ การลดอุปทาน การลดอุปสงค์ และการลดอันตราย (harm reduction) ทั้งนี้ เครือรัฐออสเตรเลียประสบความสำเร็จในการลดการใช้ยาเสพติด บุหรี่ และแอลกอฮอล์ของประชากรในกลุ่มที่อายุต่ำกว่า ๓๐ ปี ซึ่งต่ำที่สุดตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ เป็นต้นมา โดยนักวิชาการจะได้รับเชิญให้มีส่วนร่วมและให้ความเห็นในประเด็นที่สำคัญต่อการกำหนดนโยบายยาเสพติดเสมอ นอกจากนี้ รัฐบาลออสเตรเลียยังได้สนับสนุนงานวิจัยแก่นักวิจัยด้านยาเสพติดและคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องเป็นประจำ หลักฐานทางวิชาการในปัจจุบันชี้ให้เห็นว่า รัฐบาลควรมีการวางระบบเตือนภัยล่วงหน้าเพื่อสนองต่อปัญหาใหม่ๆ อย่างทันที่ มีนโยบายที่เน้นด้านการป้องกันและชะลออายุของการใช้ครั้งแรก และเพิ่มทางเลือกให้หลากหลายเพื่อเพิ่มโอกาสให้กับผู้ใช้ในการเลิกเสพ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๕. สาระสำคัญของวิดิทัศน์สรุปผลการเดินทางเยือนเครือรัฐออสเตรเลีย

วิดิทัศน์ความยาวประมาณ ๔ นาที แสดงภาพรวมผลการเดินทางเยือนเครือรัฐออสเตรเลีย โดยสรุป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๖. ข้อพิจารณา

กระทรวงยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าเครือรัฐออสเตรเลียมีแนวทางในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและวิธีการปฏิบัติที่สามารถนำมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทยให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

๖.๑ การใช้ประโยชน์ทางการแพทย์จากกัญชาและพืชเสพติด

เครือรัฐออสเตรเลียได้มีการสร้างมาตรฐานและมีระบบการติดตามและควบคุมการปลูกและผลิตกัญชาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ที่สามารถเป็นตัวแบบในการศึกษาวิจัย และการรักษา การสร้างความรู้ความเข้าใจและการให้คำปรึกษากับแพทย์ เกษษกร และผู้ป่วยเกี่ยวกับการใช้สารสกัดจากกัญชาในทางการแพทย์ อย่างไรก็ตามการใช้ประโยชน์จากกัญชา ยังควรต้องพิจารณาให้รอบคอบและควรจำกัดอยู่เฉพาะในการศึกษาวิจัยเท่านั้น และยังไม่ควรนำมาขยายผลเพื่อหวังผลในแง่เศรษฐกิจ โดยต้องมีการวางระบบการควบคุมการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ที่รัดกุม เหมาะสม

๖.๒ การพัฒนาศักยภาพด้านการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดและการเชื่อมโยงฐานข้อมูลการข่าว

หน่วยงานของเครือรัฐออสเตรเลียมีวิธีปฏิบัติที่ดีในการตรวจพิสูจน์ยาเสพติด โดยสถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ (National Measurement Institute-NMI) มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับ

สำนักงานตำรวจสหพันธรัฐออสเตรเลีย (Australian Federal Police–AFP) ทำให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายสามารถกำหนดยุทธศาสตร์และจัดทำข่าวกรองเชิงกลยุทธ์ในการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดข้ามพรมแดน และการบังคับโทษต่อนักค้ายาเสพติดได้อย่างเหมาะสม ซึ่งประเทศไทยสามารถนำแนวทางดังกล่าวมาการพัฒนาศักยภาพด้านการนำผลการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลการข่าวเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนกลุ่มนักค้ายาเสพติด การสกัดกั้น และปราบปรามยาเสพติดในประเทศไทยได้ จึงควรมีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันอย่างเป็นรูปธรรมในการพัฒนาศักยภาพด้านการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดและการเชื่อมโยงฐานข้อมูลการข่าว โดยการจัดตั้งกลไกร่วมผ่านการประชุมประจำปี และการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของไทยให้เกิดความเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาศักยภาพในด้านดังกล่าว การส่ง-รับเจ้าหน้าที่การข่าวของเครือรัฐออสเตรเลีย ประจำการ ณ สำนักงาน ป.ป.ส. รวมถึงการจัดทำโครงการพัฒนาทางเลือกให้กับประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงและกรอบอาเซียนผ่านประเทศไทยและศูนย์อาเซียนนาร์โค (ASEAN-NARCO)

๖.๓ การบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ระบบศาลยาเสพติดของเครือรัฐออสเตรเลีย มีการจัดทำคำสั่งกำหนดโทษและคำสั่งเพื่อรอการลงโทษในระหว่างที่บุคคลนั้นอยู่ระหว่างการเข้าร่วมโปรแกรมบำบัดรักษาของศาลยาเสพติด ซึ่งออกแบบเฉพาะสำหรับผู้เข้าร่วมโปรแกรมแต่ละคนโดยมีหลากหลายวิธี และเมื่อผ่านโปรแกรมด้านการบำบัดรักษาเรียบร้อยแล้ว จะมีการพิจารณาทบทวนการกระทำความผิดตั้งแต่แรกใหม่ รวมถึงผลการเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อทำความเข้าใจและคำพิพากษาสุดท้าย ซึ่งอาจทำคำสั่งใหม่ หรือยืนยันคำตัดสินลงโทษเดิม ซึ่งมีกระบวนการคัดกรองจำเลยโดยคำนึงถึงประวัติและภูมิหลัง การสมัครใจ และไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดอาญาที่เป็นความผิดอุกฉกรรจ์ ทั้งนี้ กฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลียบัญญัติให้การแสพหรือครอบครองเพื่อแสพ เป็นความผิดอาญาเช่นเดียวกับประเทศไทย โดยไม่มีกระบวนการสอบถามความสมัครใจรักษาเพื่อเบี่ยงเบนออกจากกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ต้น แต่มีกระบวนการให้ความช่วยเหลือผู้แสพโดยมีข้อตกลงระหว่างหน่วยงานและชุมชนว่าจะไม่ใช้การจับกุมเป็นมาตรการแรก โดยจะให้อีกโอกาสในการบำบัดรักษาก่อน ซึ่งควรนำแนวทางของระบบศาลยาเสพติดของเครือรัฐออสเตรเลียมาเป็นข้อมูลประกอบพิจารณาร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดของประเทศไทยด้วย

๖.๔ ด้านสาธารณสุขและการบำบัดรักษา

เครือรัฐออสเตรเลียมีแนวปฏิบัติที่ดีในการใช้แนวทางสาธารณสุขนำในการแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมถึงการใช้หลักฐานทางวิชาการในการสนับสนุนกระบวนการกำหนดนโยบายที่มีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรเสนอส่งเสริมความร่วมมือด้านสาธารณสุข วิชาการและการพัฒนานโยบายร่วมกันกับเครือรัฐออสเตรเลียให้เพิ่มมากขึ้น โดยการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ทางการแพทย์ในการดูแลผู้เสพยาเสพติด นโยบายด้านการบำบัดยาเสพติดและการดำเนินการด้านการบำบัดรักษาเพื่อพัฒนาระบบบริการในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการดำเนินการชุมชนบำบัด การลดอันตราย การบำบัดฟื้นฟูระหว่างรัฐกับภาคีเครือข่ายและ NGOs การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุขและการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดของประเทศไทย ผ่านการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และการประชุมสัมมนา รวมถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการบำบัดรักษา และการวิเคราะห์และติดตามผลการบำบัดรักษา

๗. ข้อเสนอ

กระทรวงยุติธรรม ขอเสนอคณะรัฐมนตรี ดังนี้

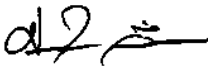
๗.๑ รับทราบรายงานสรุปผลและการนำเสนอวิธีทัศน์สรุปผลการเดินทางเยือนเครือรัฐออสเตรเลียของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และคณะผู้แทนไทย ในการเข้าร่วมประชุมและหารือข้อราชการในระดับนโยบายว่าด้วยความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไทย-ออสเตรเลีย

๗.๒ มอบหมายกระทรวงยุติธรรม พิจารณายกระดับความร่วมมือระหว่างไทย-ออสเตรเลีย โดยจัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านยาเสพติดที่ครอบคลุมประเด็นตามข้อ ๖ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๗.๓ มอบหมายกระทรวงการต่างประเทศ พิจารณานำข้อมูลตามรายงานดังกล่าวมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดประเด็นการหารือกับนายกรัฐมนตรีของเครือรัฐออสเตรเลียในโอกาสที่จะเดินทางเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในเดือนกันยายน ๒๕๖๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลอากาศเอก 
(ประจักษ์ จันทอง)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงาน ป.ป.ส.

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๔๕ ๙๐๗๓

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ srirakoolw@oncb.go.th